

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum corpora bonorum sint futura impassibilia per aliquam formam sibi inexistentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

fius resurrexit in perfecta quantitate quam habuit in etate iuuenili, quæ circa triginta annos incipit, vt Aug. dicit, et go & alii in simili etate resurgunt & in quantitate tali quam habuerunt, aut habuissent si ad illam etatem peruenissent, & non incidisset error naturæ, non tamen propter hoc est intelligendum quod post resurrectionem omnes sint futuri eiuſdem quantitatis: quia non omnes in etate iuuenili perueniunt ad eandem quantitatem etiam natura non errant, sed quidam ad minorem, quidam verò ad maiorem secundum diuersitatem humidi extensibilis per calidum, & calidi extendentis humidum.

7 Quicquid sit de conclusionem, autoritas tamen Apostoli non loquitur de omnibus resurgentibus, sed solum de sanctis, quod patet per id quod præcedit in dicta autoritate. Dicitur enim ibi sic: Ipse dedit quodam Apostolos, quosdam Prophetas, & subiungens, ad consumptionem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filii Dei in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Ex quo videtur quod illud dictum Apostoli quo dicit: Donec occurramus omnes, &c. nõ sit intelligendum de omnibus vniuersaliter, quia dicit in vnitatem fidei, non omnes autem habent fidem. Item nec intelligitur de omnibus fidelibus, sed de prædestinatis, & electis: dicit enim ad consumptionem sanctorum, igitur ex prædicta autoritate non habetur nisi quod sancti resurgant in perfecta quantitate sicut & Christus, quod omnes concedunt.

8 De deformitatibus autem contingentibus secundo modo & tertio modo dicunt quidam quod huiusmodi deformitates tollentur non solum ab electis, sed etiam a damnatis, quod probant sic: Effectus non deficit a sua integritate & debita perfectione nisi propter debilitatem virtutis actiue, vel propter indispositionem materiæ, sed resurrectio fiet virtute diuina cui subest quando voluerit, & quicquid voluerit posse, nec respectu eius potest esse aliqua indispositio materiæ quam non possit pro libito tollere, ergo omnes resurgentes resurgent quæ membra debita dispositione & integritate. Et confirmatur, quia non minus faciet virtus diuina in finali reparatione humanæ nature quantum ad ea quæ ad naturam pertinent quæ fecerit in prima institutione nature: si enim Dei perfecta fuerunt opera in principio (vt dicitur Gen. 1.) fortiori ratione debent esse perfecta in fine quantum ad ea quæ ad naturam præcisè pertinent, sed in prima institutione nature creauit Deus homines in prædicta integritate, ergo in resurrectione reparabit eos in consimili: & istæ rationes tendunt ad hoc quod omnes tam boni quam mali resurgent sine vlla deformitate ex quacumque causa contingente, & de bonis, vt supra dictum est, omnes hoc concedunt. Et idem dicit beatus Aug. in Enchiridio. 62. cap. vbi dicit sic: Resurgēt sanctorum corpora sine vilo vitio, sine vlla deformitate sicut sine vlla corruptione. Sed de reprobis dimittit sub dubio in .64. capite dicens: vtrum sanæ damnati resurgent cum vitiis & deformitate corporum ex quacumque causa contingente quid opus est laborare illud inquirendo? neque enim fatigare nos debet incerta habitudo eorum, quorum erit certa & sempiterna damnatio. hæc Augustinus.

9 Qui vellet tenere quod reprobi resurgent cum deformitatibus quas hic habuerunt, maxime cum illis quas habuerunt a natiuitate, posset respondere ad rationes aliorum. Ad primam cum dicitur quod effectus non deficit a sua integritate & perfectione nisi propter debilitatem virtutis actiue, vel propter indispositionem materiæ: dicendum est quod licet hæc propositio posset concedi, de agente ex necessitate nature, tamen nõ est vera de agente per liberam voluntatem: tale enim agens non facit quantum potest, sed quantum, & quale vult, & congruit sibi propter quæ agit. Deus autem licet agat liberè in omni opere circa creaturas, tamen aliud decuit fieri in opere creationis, & aliud in opere resurrectionis propter alium finem ad quem ordinatur vnũ opus & aliud. Opus enim creationis per quod fuit natura instituta ordinabatur ad hoc, quod per creaturas a Deo immediate factas, aliæ propagaretur, & quia imperfecta sumit originem, a perfectis, ideo decuit quod omnes res a Deo immediate creatæ essent perfectæ in esse

nature, opus autem resurrectionis ordinatur ad remunerationem bonorum & ad punitionem malorum, & huic fini congruit quod in bonis sit perfectio nature & gloriæ quantum ad corpus & quantum ad animam, congruit etiam quod mali qui resurgent ad pœnam resurgant, cum omni opprobriosa conditione quæ habuerunt in præſenti vita, vt impleatur prophetia Danielis prius allegata, quod ipsi resurgent in opprobrium vt videant semper. Hæc autem deformitates cum quibus resurgent reprobi, erunt conditiones nature, vt prius hic habitæ, & non infligentur a Deo, vt pœnæ peccatorum, quia multi magni peccatores qui non habuerunt in præſenti seculo tales deformitates, non habebunt eas post resurrectionem, sed solum illi reprobi qui eas hic habuerunt. Per idem patet responsio ad confutationem prioris rationis. Ad rationes principales.

10 AD primam dicendum est quod cicatrices fuerunt in Christo resurgente ex speciali dispensatione, vt per eas ostenderetur identitas Christi resurgentis: non sic autem erunt in aliis, vel si sint in martyribus, hoc erit ad ostendendum titulum martyrii, & nõ ad deformitatem, si qua fuit prius, sed sic aprabuntur virtute diuina, vt sufficienter insinuent titulum martyrii, & tamen nihil continebunt dedecoris.

11 Ad secundam dicendum quod pœna infligitur secundum conditionem fori, & ideo pœnæ quæ in hoc iudicio temporali infliguntur pro aliquo peccato sunt temporales, nec se extendunt vltra vitæ terminum: puniuntur ergo damnati pro peccatis hic non dimissis, sed non per pœnam hic inflictam, sed per aliam grauiorem secundum quod exigit rigor diuini iudicii.

12 Tertium argumentum facit pro illis qui dicunt quod damnati resurgent cum deformitatibus quas hic habuerunt, quorum opinio videtur satis probabilis. Argumentum alterius partis solutum est per ea quæ dicta sunt in corpore solutionis quæſtionis.

QUESTIO QUARTA.

Vtrum corpora bonorum sint futura impassibilia per aliquam formam sibi inexistentem.

DEinde quæritur de conditione corporum gloriosorum. Et primo de dote impassibilitatis, vtrum corpora bonorum sint futura impassibilia per aliquam formam sibi inexistentem. Et videtur quod sic, quia gloria corporis correspondet gloriæ animæ, sed gloria animæ est per aliquam formam sibi inhærentem, ergo & gloria corporis. Impassibilitas, & cæteræ dotes. Maior de se patet. Minor declaratur, quia tam visio quæ fructio sunt per aliquas formas inhærentes animæ. s. per ipsas operationes manentes in operante, & per lumen gloriæ & charitatem mediantibus quibus prædictæ operationes eliciuntur.

2 Item perfectior est impassibilitas corporum gloriosorum quam fuisset impassibilitas tempore innocentie, sed impassibilitas status innocentie fuit per aliquam formam inhærentem, ergo impassibilitas corporum in statu gloriæ erit per aliquam formam inhærentem. Minor probatur, quia impassibilitas status innocentie fuit per iustitiam originalem quæ fuit (vt videtur) aliquis habitus vel aliqua forma positiua.

3 Item verior est potentia qua aliquid potest non pati, quam potentia qua aliquid potest pati, vt patet ex .5. meta. sed potentia qua aliquid potest pati est aliquid positiuum inhærens, ergo fortiori ratione potentia qua aliquid potest non pati: sed corpora gloriosa futura sint impassibilia, hoc erit per potentiam qua possunt non pati, ergo illa erit aliquid positiuum & inhærens.

4 Item sicut bonis hominibus promittitur æqualitas angelorum quo ad animam, iuxta illud quod dicitur Mat. 22. Erunt sicut angeli Dei in cælis. sic eisdem promittitur quo ad corpus æqualitas vel similitudo cum corporibus cælestibus, iuxta illud quod dicitur Mat. 13. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. sed impassibilitas corporum cælestium est per aliquam formam eis inhærentem, ex eo quod forma terminat totum appetitum materiæ, ergo & impassibilitas corporum gloriosorum erit per aliquam formam eis inhærentem.

5 IN contrarium agitur, quia effectus priuatiuus nõ requirit nisi causam priuatiuam, sed esse impassibile est quidam effectus priuatiuus, ergo nõ requirit nisi causam priuatiuam: non oportet igitur quod corpora gloriosa sint impassibilia per aliquam formam eis inherenterem.

6 Item aut beati possunt scire quantum ignis sit calidus, aut non: si dicitur quod non, contra quia videtur imperfectio quod sensus non cognoscat in patria quod cognoscit in via, oportet ergo quod tactus bonorum immutetur, vel possit immutari a calore ignis secundum suam excellentiam, quod non potest esse sine vera passione.

7 **RESPONSI O.** Cum passibilitas & passio sibi correspondeant, vt potentia & actus, sicut passio dicitur multipliciter, ita & passibilitas: accipitur autem passio vno modo largè pro receptione formæ quantumcumque conuenientis naturæ rei. Alio modo sumitur strictè pro amissione formæ conuenientis secundum naturam, & pro receptione formæ disconuenientis & contrariæ secundum naturam. Et simili modo passibilitas dicitur dupliciter, scilicet pro potentia suscipere primam passionem, aut secundam. Loquendo de passione vel passibilitate primo modo dicta corpora sanctorum non erunt impassibilia post resurrectionem, quia in corporibus glorificatis erit visus sensuum, sed talis non potest fieri sine receptione speciei sensibilis, vel actus sentiendi, ergo in beatis erit passio quæ est receptio formæ conuenientis. Secundò quia corpora gloriosa assimilabuntur corporibus celestibus quæ sunt incorruptibilia per naturam, sed corporibus celestibus non repugnat passio quæ est receptio formæ conuenientis perfectius, sicut videmus de luna quæ illuminatur a Sole & cæteris Planetis, & stellis, vt innuitur in libris de proprietatibus elementorum, ergo corporibus gloriosis non repugnat passio quæ est receptio formæ conuenientis. Si autem loquamur de passione & passibilitate quæ attenditur secundum abiectionem formæ conuenientis & receptionem disconuenientis, sic questio proposita difficultatem habet quo ad conclusionem, si consideretur natura rei, & quo ad modum, si inquiratur ratio talis passibilitatis.

8 Procedetur ergo sic in questione, quia primò inquitur per quid aliquid est passibile passione proprie dicta & ex hoc videbitur quomodo aliquid possit dici impassibile eo quod priuatio cognoscat per habitum: passibile autem & impassibile opponuntur priuatiue quantum ad illa quæ per nomina formaliter importantur. Secundò applicabitur ad propositum, scilicet an corpora gloriosa sint impassibilia, & per quid, vtrum per formam inherenterem, an solum per naturam extrinsecam impediendam passionem.

9 Quantum ad primum sciendum est quod ex hoc dicitur aliquid passibile proprie (vt nunc loquimur) quia potest transmutari a dispositione sibi conuenienti secundum naturam ad dispositionem innaturalem vel contrariam naturam: posse autem transmutari conuenit alicui per solum principium passiuum vel per potentiam passiuam, sicut patet per definitionem potentie passiuæ quæ datur quinto meta. scilicet quod potentia passiuæ est principium transmutandi ab altero, ergo esse passibile conuenit alicui solum per potentiam passiuam, hæc autem potentia passiuæ non est potentia solius matæ: quia illud quod indifferenter se habet ad omnem formam, nec vna est magis ipsi essentialis quam altera non est principium per quod aliquid sit passibile passione proprie dicta, sed materia quantum est de se indifferenter se habet ad omnem formam, nec vna est magis ipsi connaturalis, quam alia, ergo materia quantum est de se non est principium passionis proprie dictæ. Maior declaratur, quia nos loquimur de passione per quam abiicitur forma conueniens nature, & inducitur disconueniens: & ideo quod indifferenter se habet ad omnem formam, ita quod vna non est magis conueniens ipsi quam altera non potest esse causa talis passibilitatis, vel passionis. Minor similiter manifesta est, quia materia prima de se nõ determinat sibi aliquam formam substantialem sed indifferenter se habet ad omnes, & per consequens non determinat sibi aliquam formam accidentalem: cum determinatio formarum accidentalium sit ratione substantiarum, quare &c.

10 Restat ergo quod illud principium sit compositum ex materia & forma, cui ratione formæ conueniens est aliqua

qualitas, alia verò disconueniens, & tamen quia est in potentia ad vtramque, potest transmutari de qualitate conueniente ad disconuenientem, & sic verè pati: & sic patet a quo aliquid dicitur passibile passione proprie dicta, quia a potentia passiuæ qua aliquid est receptiuum dispositionum diuersarum quarum vna est conueniens nature, alia verò disconueniens. Impassibile autem potest aliquid dici dupliciter, vel proprie & simpliciter, scilicet per priuationem principii passiuæ, vel largè per solum impedimentum actualis passionis. Et primum quidem impassibile dicitur impassibile, simpliciter & absolute, quia negat omnem passibilitatem. Secundum autem non dicitur impassibile simpliciter & absolute, cum nõ neget omnem passibilitatem, sed solum ex suppositione: quia itante impedimento verum est dicere quod talis non potest pati, sicut in actibus dicitur quod Sortes dum currit non potest non currere, licet absolute possit non currere. Et sic patet primum.

11 Secundò est inquirendum, an corpora gloriosa sint impassibilia passione proprie dicta, vt patet ex dictis, quod si sint impassibilia hoc erit vel per priuationem principii passiuæ, vel per impedimentum passionis. Primo modo dixerunt aliqui quod corpora gloriosa erunt impassibilia: quia in eis non erunt passibiles qualitates elementorum actiuæ & passiuæ, quæ sunt in corporibus mixtis causa actionis & passionis. Credebant enim quod post resurrectionem corpora humana essent mixta ex elementis manentibus in eis secundum substantias suas & non secundum qualitates actiuas & passiuas, sed illud non est verum. Primò, quantum ad hoc quod dicit, quod elementa maneat quantum ad suas substantias in quocumque mixto, quia quælibet pars mixti est mixta, vt habetur. i. de generatione: si ergo elementa manerent in mixto secundum formas suas substantiales, sequeretur quod in quolibet parte matæ mixti esset forma cuiuslibet elementi, quod est impossibile, cum plures formæ substantiales specificæ sint impossibiles in eadem parte matæ. Secundò deficit hæc opinio in eo quod dicitur quod qualitates elementorum non remaneant in corporibus gloriosis, quia gloria nõ tollit ea que sunt de perfectione nature, sed qualitates elementorum sunt de perfectione mixti saltem accidentali, ergo non tolluntur in gloria vel per gloriam. Tertio deficit in hoc quod ponit quod qualitates elementares in mixto sunt causa actionis & passionis, eo quod agant in se inuicem: istud enim non est verum, sicut probatum fuit prius, & ideo de hoc modo nihil plus dicitur. Item elementa manebunt secundum suas qualitates, & tamen non alterabuntur, nec parientur mutuo alterum ab altero: quia cum post resurrectionem cesset motus cæli, oporteret quod illud quod semel ab altero pateretur, semper ab illo pateretur, & sic procedente passione finaliter sequeretur corruptio, quod non est verum, ergo impassibilitas elementorum, & fortiori ratione corporum resurgentium non erit propter carentiam qualitatum elementarium. Quarto, quia dato quod omnia hæc essent vera, non sufficerent tamen ad propositum ostendendum, quia ex hoc solo dicitur aliquid passibile, quia habet principium passiuum quo potest transmutari de qualitate conueniente secundum naturam ad disconuenientem: sed dato quod in mixto non essent qualitates elementares esset tamè ibi subiectum susceptibile earum, ergo ad hoc esset passibile passione illata ab extrinseco.

12 Restat ergo quod corpora gloriosa non erunt impassibilia simpliciter & absolute per priuationem principii passiuæ, cum natura corporum gloriosorum sit futura eadem quæ prius, sed erunt impassibilia, per aliquid præiatis impedimentum actualis passionis ne fiat.

13 Quid autem sit illud, vtrum sit aliqua forma inherens, an solè virtus diuina assistens, duplex est opinio. Dicunt enim quidam quod talis impassibilitas erit per aliquam formam inexistentem. Quod probatur primò, quia aia nõ potest super corpus habere aliquid dominium nunc aliud quod prius, nisi corpus sit mutatum, sed anima post resurrectionem non habebit super corpus perfectum dominium, ita vt in corpore nihil possit accidere præter voluntatem anime, alioquin aia non esset perfecte beata, ergo corpus erit mutatum sed mutatio terminatur ad aliquam formam, ergo corpus gloriosorum reddetur impassibile per aliquam formam quam habebit. Secundò probatur per autoritatem Aug. ad

In. 3. di.
15. q. 2.

ad Dystorum, qui dicit quod in corporibus erit perpetua fanitas, & incorruptionis vigor, sed fanitas est per aliquam formam inherētem, ergo & vigor & impassibilitas erit per aliquam formam resistentem actioni cuiuscunq; contrarij, sicut durum suo modo resistit diuidenti.

In 2. d. 19.
q. 2. et in 3.
d. 4. q. 7.

14. Alius modus est, quod impassibilitas corporū gloriosorum non erit per aliquam formam inherētem, sed solum per virtutem diuinā assistentem beatis ad nutum, & prohibentem actionē cuiuscunq; extrinseci inferētis passionem. Et confirmatur hæc positio triplici ratione. Prima est, quia sicut statui bonorum repugnat passio contra naturam, sic etiā motus localis contra voluntatem: vtrumq; enim horum importat violentiā & displicitiam in cognoscētib; Sed q; corpora beata non possunt moueri ab aliquo contra voluntatē, non conuenit eis per aliquam virtutem inherētem, sed solum per diuinam virtutem eis assistentem, ergo idem sentiendum est de passione quæ est contra naturam. Probatio minoris: si enim inesset corporibus beatis per aliquam virtutem intrinsecam, quod nō possint ab alio moueri contra voluntatē, oportet quod in quolibet beato esset tanta virtus in resistendo, quanta esset in quocunq; alio in implendo. Illud autem non est verum, quia secundum hoc oporteret in minimo beato ad hoc quod non posset moueri contra voluntatem esse tantam virtutem, quanta est in quocunq; homine, vel angelo; alioquin si non esset tanta, posset moueri contra voluntatem ab alijs: ponere autem in minimo beatorum æqualem virtutem cum omnibus alijs tam hominibus quam angelis est inconueniens, quum angeli secundum naturam excedant homines, & secundum gloriam sint gradus tam in hominibus, quam in angelis.

15. Secunda ratio talis est, passibilitas propriē dicta, & corruptibilitas sibi inuicem correspondent, ergo impassibilitas & incorruptibilitas, sed incorruptibilitas bonorū non erit per aliquam formā inherētem (vt probabitur) ergo nec impassibilitas. Probatio minoris: effectus cōmunis requirit causam cōmunē, sed incorruptibilitas post resurrectionē erit cōmunis bonis & malis, ergo eis inerit per causam cōmunem, sed in malis incorruptibilitas non inerit per aliquam formam inherētem, ergo nec in bonis. Quod autem incorruptibilitas nō sit in malis per formā inherētem patet ex dictis aliorum qui tenent præcedentem opinionem. Hoc enim expresse concedunt & per rationem, quia quum passio propriē dicta sit via ad corruptionem (vt patet ex 2. de generatione) si aliqua forma prohiberet corruptionē in damnatis, prohiberet etiā passionem in eis, quia ad vtrumq; se extendit virtus eius, nec ageret libere vt vnum prohiberet, alterum verō permetteret. Cū igitur in damnatorū corporibus non prohibetur passio propriē dicta, patet q; non prohibetur corruptibilitas per aliquam formam inherētem. Tertiō patet idem per Aug. in epistola ad. Consentiu, vbi dicit sic: Sicut ab igne formæ Chaldeoꝝ absumit Deus virtutē comburendi quantum ad aliquid, quia scilicet ibi corpora puerorum illæsa seruata sunt, sed mansit quantum ad aliquid, scilicet quia ille ignis comburebat ligna, ita auferet ab humoribus corporum corruptionē, & dimittet naturam modo prædicto impediēte excessum actionis, & præseruando ab omni nocuo & extrinsecō. Ex quo patet quod intentio Aug. est quod impassibilitas & incorruptibilitas erunt in corporibus bonorum, per hoc quod virtus diuina beatis assistens prohibebit actionem cuiuscunq; extrinseci inferētis passionem vel corruptionem: & secundū hanc opinionem potest responderi ad rationes ante oppositas.

16. AD primam cū dicitur quod gloria corporis respondet gloriæ animæ: dicendum q; verum est quantum ad hoc quod corpus glorificabitur prout est animæ conueniens pro statu illo quo corpus perficitur ab anima beata, sed non oportet quod perfectiones animæ, & corporis respondeat sibi quo ad numerum vel quo ad modum, sed perficietur vnumquodq; secundum quod congruit suæ naturæ. Naturæ autē animæ quæ est de se incorruptibilis & impassibilis non congruit q; perficiatur per ablationē talium, vel consimilium defectuum, quia natura sua caret talibus defectibus, sed perficietur collatione donorum supernaturalium: corpus autem quod natura sua subiacet corruptioni & passibilitati indiget perfici ablatione istorū

rum defectuum, & quia hoc solum potest fieri per solam virtutem diuinam assistentem beatis ad votum, ideo non oportet quod fiat per formam inherētem.

17. Ad secundam dicendum q; impassibilitas status in nocentia non erit per aliquam formam inherētem, quia iustitia originalis de qua arguebatur, si erat aliqua forma inherens erat rectitudo voluntatis ad deū, quæ non perficit corpus, vel erat obedientia virium sensiuarū ad rationem per quam non apparet quomodo ex hoc redderetur corpus impassibile: præseruabatur ergo homo in statu in nocentia a passione & corruptione, partim per propriam scientiā, qua præditus erat, per quā cauere poterat a nocētijs, partim verō & per diuinā prouidentia prohibentem, ne ex improuiso aliquid nocuum hominem laederet.

18. Ad tertiam dicendū quod nobilior est potentia qua aliquid potest non pati, quā illa qua aliquid potest pati, & vtrāq; est aliquid posituum inherens si sumantur proportionabiliter: quia sicut potentia qua aliquid potest pati est potentia qua aliquid potest transmutari a dispositione cōuenienti secundum naturam in dispositionē contrariam, sic potentia qua aliquid potest non pati si sit per priuationem potentia passiuæ est aliquid posituum & nobilior potentia passiuæ, non quantum ad formalem rationem priuationis, sed quantum ad fundamentum quod vocamus potentiam nō patiendi: sicut dicimus angelum immortalē, vel impassibilem, quia est talis naturæ, quæ non habet in se potentiam passiuam per quā possit sic transmutari, nec talem potentiam secum compatitur: nec dubiū est quod natura angeli est positua & potētiō seu perfectior quacūque potentia passiuæ. Sed illo modo corpora gloriosa nō erūt impassibilia. s. per priuationem principij passiuū, sed solum per impedimentum passionis, ne actualiter inferatur, & adhuc illud impediens erit nobilior quā sit potentia passiuæ in corporibus, sed non oportet quod sit inherens: quia passio impediti potest non solum per indispōsitionem patientis, sed per omne extrinsecum, quod potest resistere agenti, vel suspendere eius actionem.

19. Ad quartam dicendum quod corpora gloriosa assimilabuntur celestibus corporibus in incorruptione & impassibilitate quo ad effectum, sed non quo ad causam illius effectus, quia in corporibus celestibus est incorruptibilitas & impassibilitas per naturam, in alijs autem erit per gratiam: & ideo impassibilitas & incorruptibilitas corporum celestium inest eis ex eo quod natura eorum caret principijs corruptibilitatis & passibilitatis, sed corpora gloriosa nō sic erunt impassibilia, sed solum per impedimentum actualis passionis, quod non oportebit esse per aliquam formam, vel naturam in eis existentem subiectiuē, quia totum poterit fieri per solam diuinam prouidentiam eis continuē assistentem.

20. Tenendo hanc opinionē potest responderi ad rationes opinionis oppositæ. Ad primam quæ dicitur, q; corpus post resurrectionem erit subiectū animæ nūc aliter quā prius, verum est, sed non oportet quod sit per nouam formam inherētem, sed sufficit quod fiat per diuinam prouidentia assistentem, quæ prohibebit quod ea quæ immutant corpus ad corruptionem non fiant tunc, sicut nūc, & ita aliter se habebit corpus ad animam tunc quā nūc.

21. Ad secundam dicendum, illa perpetua fanitas & vigor in corporibus resurgentibus poterit esse per solā prohibitionem vel impedimentum cuiuscunq; extrinseci corruptentis, vel passionem inferentis.

22. Secundum vtramq; opinionem oportet respondere ad duo argumenta in oppositum facta in arguendo principaliter ad quæst. quia vnum eorum probat q; corpora gloriosa non erunt impassibilia passione propriē dicta. Aliud verō probat quod dato q; sint impassibilia, illud tamen nō erit per aliquam causam positiuam, neq; inherētem, vel assistentem, quorum vtrumq; negatur a qualibet dictarum opinionum. Videndum ergo ad primū quum dicitur quod effectus priuatiuus non requirit causam positiuam, verum est formalem, imō nullam talem habet, sed necessarium est quod habeat causam positiuam tam efficientem quā fundamentalem: nunquam enim aliquid habet rationem cause nisi sit positiuum, sed causa positua influit in effectum positiuū, & sic causat ipsum, sed effectum priuatiuum nō causat influendo directē, sed per subtractionem influen-

In 2. d.
19. q. 2.

influentia proprii, vt esset de Deo si res annihilaret, & de nauta si inter pericula maris nauem non regeret, vel impediendo influentia alterius, sicut obstaculum positum in fenestra causat tenebras impediendo illuminationem solis, & eodē modo interposita terra inter solem & lunam causatur eclipsis, similiter impassibilitas non potest alicui conuenire nisi per naturam ad quam sequitur priuatio principiorum mediantibus quibus inest alicui passibilitas, vel per naturam impediētem passionem quæ ab alio quo posset inferri, & vtroq; modo impassibilitas est a causa positiua vel inhaerente vel assistente.

23 Ad secundum dicendum q̄ boni nunquam scient per experientiam in se quid est malum, nec hoc pertinebit ad imperfectionē, alioquin Deus esset valde imperfectus, qui nunquam sciuit malum per experientiam in seipso: experientia enim quatenus importat cognitionem pertinet ad perfectionem, & sic est in Deo, & sic erit in beatis, sed quatenus importat passionem non erit in eis, &c.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum per aliquam formam sibi inhaerentem corpus gloriosum possit simul esse cum alio corpore glorioso vel non glorioso.

Secundo quaeritur de dote subtilitatis, vtrum per aliquam formam sibi inhaerentem corpus gloriosum possit simul esse cum alio corpore glorioso vel non glorioso. Et arguitur quod sic, quia dote subtilitatis quam habebit corpus gloriosum esset aliquis actus proprius, sed ille actus non potest esse alius nisi penetrare & esse simul cum alio corpore, ergo &c. Et confirmatur, quia si corpus gloriosum per dotem subtilitatis non posset esse simul cum alio corpore, sed solum per miraculum diuinæ virtutis, sequeretur quod in eis subtilitas esset frustra: quia Deus potest per miraculum facere quod corpus nō gloriosum sit simul cum alio corpore.

2 Item quod competit alicui corpori per naturam potest competere corpori glorioso per dotem gloriæ, sed alicui corpori cōuenit per naturam esse simul cum alio corpore, ergo &c. Probatio minoris, quia ferrum ignitur nō solum in superficie, sed etiam in profundo, ita quod non est seorsum signare ignem sine ferro, & ferrum sine igne, sed oportet ferrum & ignem esse simul, quod patet per operationem: habet enim ignis aliud approximatum, & similiter panis & vinum videtur simul esse quando panis est totaliter inbibitus vino.

3 Item corpus quod non potest esse simul cum alio corpore, potest in motu suo impediri per aliquod corpus, sed ad conditionem bonorum pertinet quod non possint in motu suo impediri, alioquin posset eis accidere aliquid triste, ergo corpora gloriosa eo ipso quod sunt gloriosa, possunt simul esse cum alio corpore.

4 IN contrarium arguitur, quia sicut se habent duo accidentia numero differentia ad idem subiectū, sic videntur se habere duo corpora ad eundē locum, sed nulla virtute creata potest fieri q̄ duo accidentia solo numero differentia sint in eodem subiecto, ergo nulla virtute creata potest fieri quod duo corpora sint in eodem loco.

5 RESPONSI O. Circa quaestionem istam videntur duo. Primum est, quid sit subtilitas a qua corpora gloriosa denominabuntur subtilia. Secundum est, an propter subtilitatem sit ibi aliqua forma inhaerens corpori glorioso, per quam possit corpus gloriosum simul esse in eodem loco cum alio corpore.

6 Quantum ad primum sciendum est q̄ subtile in corporibus secundum generalē rationem nominis opponitur ei quod est esse grossum, & vtrunq; istorum reperitur in corporibus tam ratione quantitatis q̄ ratione qualitatis: ratione enim quantitatis illud dicitur subtile quod est paruum secundū latitudinem & profunditatē, dato q̄ sit magnum secundū longitudinē. Grossum verò dicitur quod est magnum secundum latitudinem & profunditatē. Ratione verò qualitatis dicitur aliquid subtile, quia est rarū & parū, vt aer, grossum verò dicitur quod est magnum densum & opacum, vt terra. In subtili autē & grosso quocunq; istorum modorū accepto hoc est commune q̄ subtile est facile penetratiuum alterius, subtile quidem secundum quantitatem propter figuram acutam quā habet fi

non fit latum nec profundum, dato q̄ sit lōgum, vt stylus vel acus, talis enim figura est diuisiua & facile penetratiua. Subtile autem secundum qualitatem est facile penetratiuum propter diuisibilitatem suam partium in partes paruas aliorum corporum poros subintrantes, vt aer, aqua & huiusmodi, & propter hanc conditionem subtilitatis tractum est ad potentias cognitiuas. Ille enim dicitur habere subtile visum qui penetrare potest ad videndum parua, vel longinqua quæ alii non vident, & subtile intellectum qui penetrat ad cognitionē occultorum: iuxta etiam hunc modum substantiæ spirituales dicuntur subtiles, quia maximē elongantur a grossitate corporali qualitercunq; accipiatur, & quia maximē penetrant ad cognoscendum intima rerum.

7 Occasione autem istorū fuerunt duo errores circa subtilitatem corporū gloriosorum. Vnus quorundā dicitur q̄ post resurrectionem corpus vertetur in spiritum, occasione fumentū ex dicto Apostoli. 1. Cor. 15. Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. Et hic error primò conuincitur ex eo quod forte non est possibile quacunq; virtute corpus conuerti in spiritum. Secundo quia si esset, & sic fieret, tunc homo non resurgeret, quia homo dicit quid compositum ex anima & corpore & nō alterum solum. Nec mortuum eorum est sufficiens, quia sicut dicit Apostolus quod corpus resurget spirituale, ita dicit quod seminatur animale, sed nunc corpus non dicitur animale, quia cōuersum sit in animam, ergo nec tunc dicitur spirituale, eodē quod verum sit in spiritum.

8 Alius error fuit aiorū dicitur q̄ post resurrectionem corpora beatorum erunt subtilia, quia erunt rara ad modum aeris. Quod patet esse erroneum, quia talia corpora non sunt palpabilia, corpus autē Christi post resurrectionem fuit palpabile, vnde dixit Discipulis: Palpate & videte, &c. Itē veritas humani corporis requirit carnes & ossa quæ non cōpatiuntur talem raritatem. Et ideo hic error damnatus est à Gregorio vt patet moralium. 14.

9 Dicendum est ergo aliter, q̄ post resurrectionē corpus erit plene subiectū anime vel spiritui. Comparatur autem anima ad corpus tripliciter. Primò quantum ad esse: quia anima est actus & forma corporis. Secundo quantum ad operationes quibus anima vitur corpore vt subiecto, sicut sunt operationes sensitivæ. Tertiò quantum ad motum localem, anima autē non solum est actus corporis, sed aliquo moto motor. Prima ergo subiectio corporis ad animam quantum ad esse, pertinet ad dotē impassibilitatis, ratione cuius nihil potest accidere in corpore q̄ sit via ad separationē corporis ab anima, sed perfecta subiectio corporis ad animam vt ad motore pertinet ad agilitatem, vt postea dicitur, perfecta verò subiectio eiusdē ad animam quo ad operationes cognitiuas & appetitiuas videtur pertinere ad subtilitatem: & hæc subiectio potest intelligi vel quantum ad operationes sensitivas præcisè, vt nihil sit in corpore per quod puritas talium operationū impediatur, sicut nunc sit in nobis frequenter propter grossitatem & impuritatem spirituum deferuentium operationibus sensitivis. Omnis enim impuritas talis segregabitur à corporibus gloriosis. Vel potest intelligi talis subiectio propter obedientiam perfectam quā tunc habebit vires sensitivæ ad rationē, quæ obedientia modò non est in nobis quando caro concupiscit aduersus spiritum, & ob hoc corpus nunc dicitur animale, ab animalitate, quia motus animales magis sunt in nobis secundum impetū sensualitatis quam secundum dictamen rationis: sed tunc dicitur corpus spirituale, quia omnes tales motus erunt plene subiecti spiritui, quauis quidam intelligat quod corpus nunc dicitur animale quod indiget cibis, tunc verò spirituale, quia cibus non indigebit, quod quauis sit verum, hoc tamen magis videtur pertinere ad impassibilitatem & immutabilitatem quam ad subtilitatem.

10 Quocunq; autem dictorum modorum accipiatur subtilitas, non videtur necessarium quod dicat aliquam qualitatem supernaturalem inhaerentem corporibus gloriosis, quia subtilitas, primo modo accepta, scilicet pro puritate operationū sensitivatum potest esse per solā puritatem humorū & spirituum feruentium operationibus sensitivis. Secundo modo accepta potest esse per diuinā prouidentiam assistentē: nec apparet bene quomodo possit esse